

Lokale Inclusie Agenda

Albrandswaard is een inclusieve gemeente:

een gemeente waarin iedereen mee kan doen, met en zonder beperking.

Inhoud

Inhoud	2
Voorwoord	3
1. Inleiding	4
1.1. Wat willen we bereiken?	4
1.2. Leeswijzer	4
2. De Lokale Inclusie Agenda (LIA)	5
2.1. Uitgangspunten	5
3. Ervaringsdeskundigheid	6
3.1. Samen opstellen en uitvoeren van de inclusie-agenda	6
4. Aanpak	7
4.1. Kaders	7
4.2. Actieprogramma	8
4.3. Monitoring	9
5. Actieprogramma	10
5.1. Bewustwording en interne en externe communicatie	10
5.1.1 Wat doen we al?	10
5.1.2. Wat gaan we doen?	11
5.2. Fysieke toegankelijkheid	12
5.2.1. Wat doen we al?	12
5.2.2. Wat gaan we doen?	13
5.3 Sociale toegankelijkheid	14
5.3.1 Wat doen we al?	14
5.3.2. Wat gaan we doen?	16
5.4 Actieprogramma in één oogopslag	17

Voorwoord

Voor dit college en mij als wethouder sociaal domein is het van groot belang dat inwoners van onze gemeente mee kunnen doen, ieder binnen zijn of haar mogelijkheden. Zij zouden daar geen beperkingen bij moeten ondervinden.

We weten dat dit voor sommige mensen helaas nog niet altijd geldt. Er zijn voor hen nog steeds hobbels te nemen waardoor het moeilijk is mee te doen in de maatschappij en met activiteiten. Deze hobbels kunnen fysiek zijn, waardoor het lastiger is om ergens te komen, maar ook sociaal, bijvoorbeeld bij het vinden van informatie.

Wij willen daar als gemeente graag onze verantwoordelijkheid in nemen, en dat samen doen met de Albrandswaardse gemeenschap. We willen bouwen aan een stevige en hechte gemeenschap waar iedereen een zo gezond en gelukkig mogelijk leven kan leiden, passend bij de eigen wensen, behoeften en mogelijkheden.

Daarom ben ik blij met deze inclusie-agenda, die ingaat op alle aspecten die binnen de invloedssfeer van de gemeente liggen. Ik hoop dat we de komende tijd zichtbaar zaken kunnen verbeteren en onze partners in de gemeente mee gaan doen. Belangrijk is dat we ons er allemaal van bewust zijn, dat niet alles vanzelfsprekend is voor iedereen. En dat wij kunnen bijdragen aan het gevoel dat iedereen telt door met elkaar drempels weg te halen of ondersteuning te bieden.

Er gebeurt gelukkig al veel, maar we kunnen nog meer bereiken. Gelukkig hebben we met deze agenda een aantal duidelijke en concrete speerpunten om hieraan te werken en kunnen we samen aan de slag.

Wethouder Mieke van Ginkel

1. Inleiding

Twee miljoen Nederlanders hebben een beperking. Ze zijn slechtziend, blind of doof, hebben een lichamelijke of verstandelijke beperking, een chronische ziekte of psychische problemen. Ook laaggeletterdheid of beginnende dementie kan een beperking zijn. Voor al deze mensen is zelfstandig en op voet van gelijkheid meedoen niet altijd vanzelfsprekend.

Het VN-verdrag Handicap heeft als doel dat personen met een handicap effectief en op voet van gelijkheid kunnen meedoen in de samenleving. Het VN-verdrag noemt daarvoor een viertal uitgangspunten: gelijkheid, solidariteit, autonomie en participatie. Dit sluit naadloos aan op de doelstelling van het college dat iedereen welkom is, meetelt, meedoet en zich gezien voelt. Ook mensen met een beperking.

1.1. Wat willen we bereiken?

In deze inclusie-agenda beschrijven we hoe we werken aan het toegankelijker maken van Albrandswaard. Door het aannemen van een motie in de raad dient bij de uitvoering van nieuwe plannen inclusie meegenomen te worden. Concreet betekent dit dat rekening gehouden wordt met de doelgroep, wat dit voor hen betekent en wat aangepast moet worden om deze groep ook volledig tot zijn recht te laten komen. In nieuw beleid houden we standaard rekening met de positie van mensen met een beperking om het achteraf herstellen van ontoegankelijke situaties te voorkomen. Bestaande voorzieningen maken we geleidelijk toegankelijker. Onze ambitie is vertaald in een actieprogramma met concrete stappen die we op korte termijn kunnen uitvoeren.

Het uiteindelijke doel van de agenda is dat er een zodanige mate van bewustwording is en dat aandacht voor inclusie dusdanig in de samenleving een plaats heeft gevonden, dat een aparte agenda overbodig wordt. De aandacht voor toegankelijkheid voor mensen met een beperking is dan een vanzelfsprekend onderdeel geworden van onze beleidsontwikkeling, dienstverlening en communicatie. Het woord 'inclusief' verwijst hier ook naar. Het betekent dat er geen speciaal beleid komt dat gericht is op specifieke doelgroepen, maar dat we in de basis de belangen van alle inwoners meewegen. Dit vraagt wel om een integrale aanpak, om te komen tot een gezamenlijk beleid waar alle werkvelden bij zijn betrokken.

1.2. Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk worden kort de centrale uitgangspunten bij het opstellen en uitvoeren van de LIA genoemd en de hoofdthema's van deze LIA. Hoofdstuk 2 gaat in op het belang van ervaringsdeskundigheid bij de totstandkoming van de LIA en bij de uitvoering ervan. Hoe we tot nu toe te werk zijn gegaan, hoe we te werk zullen gaan met de uitvoering van deze agenda en binnen welke kaders we dat gaan doen beschrijven we in hoofdstuk 4. Vervolgens geven we in hoofdstuk 5 per thema concreet aan wat we al doen en welke acties we nog gaan doen.

2. De Lokale Inclusie Agenda (LIA)

Het VN-verdrag Handicap heeft als doel dat iedereen, ongeacht de beperking die iemand heeft, op alle levensdomeinen in de samenleving mee kan doen. De samenleving moet ervoor zorgen dat de achterstanden die mensen met een beperking ervaren om volwaardig mee te kunnen doen, worden weggenomen. Om deze achterstanden in de gemeente Albrandswaard weg te werken, zijn er doelen en plannen ontwikkeld op verschillende onderwerpen. Voor deze agenda is de index van de Handreiking Lokale Inclusie Agenda VNG¹ gebruikt.

2.1. Uitgangspunten

De uitgangspunten **gelijkheid, solidariteit, autonomie en participatie** zijn bij het ontwikkelen van de Lokale Inclusie Agenda (LIA) gebruikt om te beoordelen welke acties bijdragen aan een inclusieve samenleving. Draagt het bij aan gelijke rechten en mogelijkheden voor mensen met en zonder een beperking? Draagt het bij aan de autonomie van mensen met een beperking of blijft een onnodige afhankelijkheid in stand? Laat het zien dat we in de gemeente uitgaan van solidariteit? Zorgt dit beleid ervoor dat echt iedereen kan deelnemen? Deze uitgangspunten worden ook gebruikt bij de implementatie van de LIA.

2.2. Thema's

Bij het ontwikkelen van beleid voor een inclusieve gemeente zijn er een aantal onderwerpen die altijd van belang en vaak zelfs noodzakelijk zijn. Deze algemenere onderwerpen zijn *bewustwording* en de rol die de gemeente daarbij heeft, *ontmoeting* tussen mensen met en zonder een beperking en *toegankelijkheid*. Deze onderwerpen zijn voorwaardelijk voor het slagen van een inclusieve samenleving, want deze zorgen ervoor dat mensen zich er bewust van zijn dat er beperkingen zijn om mee te doen. Ze bevorderen wederzijds begrip en zorgen voor bereikbaarheid en uitgangelijkheid (ook weer snel maar buiten kunnen gaan). In deze inclusie-agenda hebben we daarom de acties onderverdeeld in de thema's: bewustwording en interne en externe communicatie, fysieke toegankelijkheid, en sociale toegankelijkheid.

---

¹ Zie [Handreiking Lokale Inclusie Agenda | VNG](#).

3. Ervaringsdeskundigheid

Het motto van het VN-verdrag is: 'niets over ons, zonder ons'. Oftewel, organiseer ervaringsdeskundigheid en betrek mensen met een beperking bij het opstellen van de Lokale Inclusie Agenda. Dit wordt in Albrandswaard onderschreven en de noodzaak is erkend om (ervaring)deskundigen te betrekken bij zowel de voorbereiding als de uitvoering van de LIA.

3.1. Samen opstellen en uitvoeren van de inclusie-agenda

De gemeente nodigt de inwoners uit om samen te werken bij de uitvoering van een inclusieve agenda. Het is een proces waar betrokkenheid van eenieder voor nodig is en in het bijzonder een vertegenwoordiging van inwoners vanuit Albrandswaard met een beperking. We maken bij de aanpak gebruik van bestaande netwerken van ervaringsdeskundigen en belangenverenigingen. Daarbij benaderen wij de Maatschappelijke Adviesraad Albrandswaard (MAA) als (informeel) sparringpartner.

Per thema van de inclusie-agenda zal worden beoordeeld hoe, waarvoor en op welk moment ervaringsdeskundigen het beste betrokken kunnen worden. Wat we onze inwoners vragen, hangt af van het doel: willen we informeren, agenderen of bijvoorbeeld het gesprek faciliteren? Afhankelijk daarvan kiezen we een vorm kiezen die daarbij past. We houden daarbij rekening met wat we van onze inwoners kunnen vragen.

Daarnaast is het van belang om ervaringsdeskundigheid te betrekken bij de opgave die we als gemeente hebben. Hoe gaan we dat integraal in onze dienstverlening en beleidsontwikkeling borgen?

- De beleidsmedewerker(s) zullen de eerste jaren een coördinerende functie hebben om integraal anderen te betrekken bij deze uitvoerende werkzaamheden.
- Door het invoeren van een inclusiviteitstoets bij collegevoorstellen moeten beleidsmakers rekening houden met inclusiviteit. Deze inclusiviteitstoets is erop gericht dat iedereen kan meedoen en op eigen vermogen kan participeren binnen de maatschappij. Dit is bijvoorbeeld noodzakelijk bij speelvoorzieningen en toegankelijkheid van gebouwen. Daarbij zouden de uitvoerende afdelingen in dergelijke gevallen contact kunnen opnemen met de beleidsadviseur Wmo. Op deze manier worden dan beleidsoverwegingen meegenomen.
- Er moet er een gebruiksaanwijzing komen hoe beleidsmakers moeten omgaan met de inclusie-agenda bij Raadsvoorstellen. Beleidsmakers van andere deelgebieden kunnen contact opnemen met de beleidsadviseurs Wmo om te komen tot een integrale blik en uitwerking.

4. Aanpak

Welke kaders we tot zover hebben gehanteerd en welke we gaan hanteren voor de uitvoering van de LIA bespreken we hieronder. Daarbij gaan we in op de vraag waaraan een bepaalde aanpassing moet voldoen om bij te dragen aan een inclusieve samenleving. Ook andere voorwaarden worden besproken en hoe we de voortgang van de uitvoering van deze agenda monitoren.

4.1. Kaders

Binnen het VN-verdrag wordt toegankelijkheid zeer breed gezien: zowel digitaal als fysiek en mentaal. Inclusie is daarnaast ook onderdeel van de verschillende wetten waar we als gemeente mee te maken hebben.

- Inclusie is opgenomen in onder andere de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Jeugdwet, de Wet Passend Onderwijs en de Participatiewet.
- In de Kieswet is vastgelegd dat alle stemlokalen toegankelijk moeten zijn voor mensen met een lichamelijke beperking en dat de kiezers in de stemlokalen de mogelijkheid moeten hebben om zelfstandig te kunnen stemmen.
- Digitale toegankelijkheid is vastgelegd in het (Tijdelijke) besluit digitale toegankelijkheid dat valt onder de nog vast te stellen Wet Digitale Overheid (WDO). Op 7 juni 2022 is een motie aangenomen die op basis van de gevraagde aanpassingen uit de Eerste Kamer is opgesteld. Op 1 juli 2023 treedt de wet gefaseerd in werking. Alle overheidsorganisaties zullen in de tweede helft van 2026 over zijn op het nieuwe stelsel.

Inclusief beleid is beleid waarbij de bruikbaarheid voor iedereen centraal staat. Nagenoeg alle aanpassingen die worden gerealiseerd voor mensen met een beperking leveren ook voordelen op voor andere gebruikers. Denk hierbij aan mensen met kinderwagens, ouderen en mensen die tijdelijk hulpbehoevend zijn.

Niet alle fysieke of mentale beperkingen worden als een handicap beschouwd of ervaren. Pas in situaties waarin men geconfronteerd wordt met een daadwerkelijke belemmering in het handelen, vormt een beperking een probleem. Zo moet niet alleen gekeken worden naar wet- en regelgeving of het bouwbesluit, maar ook of dit daadwerkelijk aansluit bij de behoeften van de gebruikers. Voor oplossingen van problematische situaties verbindt het VN-verdrag drie voorwaarden aan aanpassingen die een toegankelijke samenleving bevorderen:

1. De aanpassing moet geschikt zijn: het neemt de belemmering weg.
2. De aanpassing moet noodzakelijk zijn: hetzelfde doel kan niet op een andere manier worden bereikt.
3. De aanpassing vormt geen onevenredige belasting voor de organisatie of werkgever die de aanpassing moet doen.

Voor het opstellen en uitvoeren van deze inclusie-agenda hebben wij de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- De beleidsmedewerker Wmo zorgt voor concrete acties die Albrandswaard op korte termijn toegankelijker kunnen maken;
- We leggen nadruk op acties die toekomstbestendig zijn;
- We zetten in op bewustwording die uiteindelijk leidt tot structurele borging van inclusie;
- We betrekken ervaringsdeskundigen aan de voorkant en maken daarbij gebruik van bestaande netwerken. Ervaringsdeskundigen kunnen mensen zijn uit de Maatschappelijke Adviesraad Albrandswaard en een breder maatschappelijk spectrum, zoals woningcorporaties en aanbieders bij huisaanpassingen;
- We voeren het actieprogramma zoveel mogelijk uit binnen de bestaande begrotingsprogramma's zodat acties meteen worden geïntegreerd in bestaand beleid.

Inclusief beleid geldt niet alleen voor mensen met een fysieke of verstandelijke beperking, maar ook voor mensen die anderstalig zijn of eenzame ouderen en jongeren. Het is voor de gemeente een uitdaging om al deze uitsluitingsgronden mee te nemen en zo impliciete en expliciete uitsluiting te voorkomen voor alle burgers. Om ervoor te zorgen dat iedereen volwaardig kan participeren in de samenleving van Albrandswaard is het van belang dat alle ambtenaren, het college en de raad binnen de gemeente meehelpen aan deze inclusie-agenda.

4.2. Actieprogramma

De Albrandswaardse inclusie-agenda is een actieprogramma met een begin en een eind:

- We voeren concrete acties uit. Het gaat om stappen die bijdragen aan bewustwording en zorgen voor concrete verbeteringen op het gebied van inclusie. Dit is tevens een leerproces.
- Ook moeten we aansluiten bij het ontwikkelen van de omgevingsvisie. Hoe we de fysieke leefomgeving gaan invullen is een beleidsonderdeel waarover de gemeenteraad een oordeel moet vormen.
- We monitoren de ontwikkelingen, evalueren wat we hebben gedaan en welke rol ervaringsdeskundigen hierin hebben gehad. We streven ernaar om in 2026 een volwaardig inclusief Albrandswaard te hebben opgebouwd.
- Na 2026 bepalen we samen met de gemeenteraad wat nog meer nodig is en hoe we dat vormgeven.
- Het eindpunt is bereikt wanneer bij het maken van toekomstig beleid vanzelfsprekend rekening gehouden wordt met de belangen van mensen met een beperking.

De acties die betrekking hebben op bewustwording of op beleid hebben prioriteit gekregen. Daar kunnen we naar verwachting op korte termijn het meeste resultaat behalen. Ook willen we natuurlijk zelf graag het goede voorbeeld geven.

4.3. Monitoring

De gemeente monitort de voortgang en opbrengsten in het actieprogramma Monitoren.

Het eerste moment waarop de balans wordt opgemaakt zal zijn tijdens de Week van de Toegankelijkheid in oktober 2024. Samen met alle gemeentelijke afdelingen, belangenorganisaties en burgers beoordelen we of we voortgang boeken. Gaan we de juiste richting op, hebben activiteiten al effect en welke andere aanvullende inzet is nog nodig. Hieruit volgt jaarlijks een evaluatieverslag met daarbij de mogelijke vervolgstappen en activiteiten.

5. Actieprogramma

In dit hoofdstuk staat per thema beschreven wat de gemeente al doet aan inclusie, gevolgd door de acties die we de komende periode op dat thema gaan ondernemen om de inclusie te verbeteren. De acties tezamen vormen het actieprogramma van deze inclusie-agenda.

5.1. Bewustwording en interne en externe communicatie

Dit thema gaat vooral over bewustwording van de (actieve) rol die de gemeente heeft in het toegankelijker maken van Albrandswaard. Voorbeelden hiervan zijn de manier waarop we communiceren met onze inwoners, hoe toegankelijk informatie is en de manier waarop beleid wordt gevormd. Voorbeeldgedrag van de gemeente is cruciaal in het bevorderen en stimuleren van inclusie door andere partijen.

5.1.1 Wat doen we al?

Bewonersparticipatie

Als gemeente zijn we gericht op wat er onder inwoners leeft. We willen uitnodigend zijn naar alle inwoners toe om mee te doen aan beleidsontwikkelingen en ruimtelijke projecten. We gaan vroegtijdig in gesprek met inwoners en praten niet over hen, maar mét hen. Dit betekent dat allerlei vormen van participatie toegankelijk moeten zijn. Zo maken we gebruik van verschillende media om iedereen te kunnen bereiken en maken we gebruik van begrijpelijke taal. Daarom zullen we ook inwoners betrekken bij de ontwikkeling van een inclusieve samenleving in Albrandswaard. De evaluatie van de huidige participatieprocessen zullen wij gebruiken bij het betrekken van de bewoners.

Digitaliseren van dienstverlening

Alle dienstverlening binnen de gemeente die digitaal uitgevoerd mag worden bieden we digitaal aan. Zo kan iedereen die dit wil vanuit huis zaken regelen in zijn of haar eigen tempo. Omdat digitale dienstverlening niet voor elke inwoner geschikt is willen we maatwerk leveren en waar nodig wordt dienstverlening fysiek aangeboden. Zo zorgen we ervoor dat onze dienstverlening inclusief is. Deze actie vindt al plaats met betrekking tot het toegankelijk maken van de website. Het communicatieteam is volop aan de slag geweest en nog bezig om de website gebruiksvriendelijk voor eenieder te maken.

Albrandswaard als werkgever

In onze organisatie houden we rekening met eventuele beperkingen van medewerkers. Daarbij maken we gebruik van advies van de ARBO en de HRM-adviseurs. Wanneer er maatwerk voor gebruikers nodig is, zoals aangepaste apparatuur of bureaus, dan wordt dit op basis van het advies van de ARBO verstrekt. Daarnaast wordt er momenteel ook hard gewerkt om de vacatures op de gemeentelijke website te laten voldoen aan de Wet digitale toegankelijkheid. In de communicatie van de gemeente Albrandswaard voor de werving van personeel wordt deze boodschap uitgedragen, dat iedereen welkom

is om te solliciteren. Voor de verhalen en foto's op de gemeentelijke website is erop gelet dat ze een goede afspiegeling vormen van de maatschappij.

Verkiezingen

Bij verkiezingen is toegankelijkheid een expliciet punt van aandacht, zeker door de extra voorwaarden die aan een stemlocatie worden gesteld. De gemeente verbetert de communicatie over de toegankelijkheid van de stembureaus voor mensen met een beperking. Verder streven zij ernaar zoveel mogelijk stembureaus rolstoelvriendelijk te krijgen en worden onze stembureaus getest door rolstoelgebruikers. De gemeente zorgt ervoor dat mensen met een auditieve of visuele beperking in elk geval op één locatie kunnen stemmen, door in te zetten op een doventolk en audiodescriptie voor slechtzienden.

5.1.2. Wat gaan we doen?

Acties gemeentelijke organisatie en dienstverlening

1. Borgen van het thema inclusieve samenleving in onze organisatie

Omdat inclusie binnen de gehele gemeentelijke organisatie een thema is moet dit integraal in alle domeinen geadresseerd worden. Om dit te bereiken kunnen verschillende instrumenten ingezet worden, waaronder trainingen voor medewerkers, het coördineren van de uitvoering van de LIA, het eventueel werken met ambassadeurs binnen teams en het standaard opnemen van een paragraaf inclusie in raadsvoorstellen. Door jaarlijks aandacht te geven aan inclusie in de week van de toegankelijkheid kunnen we inventariseren hoe het gemeentelijk beleid verloopt.

2. Borging ervaringsdeskundigheid per thema

De gemeente wil haar inwoners op een passende manier betrekken bij het maken van beleid. De vereiste aanpak hangt bijvoorbeeld af van het doel dat je voor ogen hebt, de doelgroep en het onderwerp. Daarom beoordelen we per thema op welke manier ervaringsdeskundigen beter kunnen worden betrokken bij het maken van nieuw beleid, zodat signalen uit het veld worden opgepikt en inclusie voldoende divers is vertegenwoordigd. Hierbij betrekken we de adviesraad om te zorgen voor een diverse vertegenwoordiging. Via zorginstanties en vrijwilligersorganisaties zullen ervaringsdeskundigen betrokken worden.

3. Informatie op websites verder toegankelijk aanbieden

Samen met de communicatieafdeling van de gemeente bekijken we jaarlijks het ontwerp van de gemeentelijke website en de aangeboden informatie. We voeren waar nodig aanpassingen door om de website beter toegankelijk te maken en actueel te houden. We betrekken hierbij de vakinhoudelijke collega's om bewustzijn te creëren en inclusie te borgen. Inwoners die problemen ervaren met het vinden van informatie op de website of inwoners die tegen toegankelijkheidsproblemen aanlopen, kunnen contact opnemen met de gemeente via mail, telefoon of balie. Samen met beleidsmedewerkers wordt er naar een passende oplossing gezocht, zodat iedereen toegang heeft tot dezelfde informatie. Inwoners

kunnen ook een klacht indienen bij de gemeente. Die wordt behandeld binnen vijf werkdagen en er wordt gezamenlijk naar een oplossing gezocht. We informeren de inwoner over de voortgang en de uitkomst. Binnen twee weken is het verzoek informeel afgehandeld. Is er niet op tijd of niet naar tevredenheid gereageerd, dan kan er in eerste instantie een formele procedure gestart en vervolgens contact worden opgenomen met de nationale ombudsman.

We zorgen voor digitaal toegankelijke documenten met uitzondering van onze archieven. Documenten uit de archieven kunnen worden opgevraagd en maken we op dat moment toegankelijk. Dit proces borgen we in een werkproces bij de diverse teams. Alle websites waarvoor de gemeente verantwoordelijk is, worden driejaarlijks getoetst. De verplichte toegankelijkheidsverklaring controleren we jaarlijks en passen we aan waar nodig. We hebben regelmatig contact met afdeling communicatie over dienstverlening; onlangs is de website aangepast met een aantal toegankelijkheidseisen. We streven ernaar dat alle websites in 2026 een A-status hebben voor toegankelijkheid. In de nog vast te stellen beleidsnotitie Digitale toegankelijkheid wordt nader ingegaan hoe we omgaan met websites, apps en intranetten.

5.2. Fysieke toegankelijkheid

Dit thema heeft betrekking op materiële zaken waar de gemeente verantwoordelijk voor is, zoals de openbare ruimte, verkeer en het gemeentelijk vastgoed. De gemeente streeft naar wijken waarin iedereen volwaardig mee kan doen. Dit betekent dat iedereen met een (lichamelijke) beperking geen beperking ervaart bij het binnengaan en gebruikmaken van faciliteiten in onze accommodaties. Dat betekent ook dat de gemeente inclusie onder de aandacht brengt van de uitvoerenden bij het aanleggen van speelplaatsen.

5.2.1. Wat doen we al?

Burgerparticipatie

De Maatschappelijke Adviesraad Albrandswaard heeft in het verleden gewezen op enkele aandachtspunten. Deze zijn indien van toepassing ook de inclusie-agenda verwerkt. We zullen de MAA blijvend betrekken bij de ontwikkeling van dit dynamische beleidsterrein. Daarnaast willen we contact leggen met alle verenigingen van eigenaren (VvE's) om gezamenlijk en misschien gelijktijdig aanpassingen aan te pakken. Met bewoners van een gebouw met een aanpassing aan hun woning, kan gekeken worden naar oplossingen om alle toegangsdeuren in het gebouw in één keer aanpassen. Daarbij kan de samenwerking tussen gemeente en VvE's niet alleen geld uitsparen maar ook een verbeterde leefomgeving voor alle bewoners en bezoekers creëren.

5.2.2. Wat gaan we doen?

Acties fysieke toegankelijkheid

1. Aandacht voor fysieke toegankelijkheid

De gemeente gaat ervoor zorgen dat fysieke toegankelijkheid wordt ingebed in het dagelijks beleid op nieuwbouwplannen en inrichting van openbare ruimte. Zo moet er aandacht besteed worden aan de fysieke toegankelijkheid van (nieuwe) schoolgebouwen. Ook bij het speelbeleid moet inclusie de norm voor enkele nieuwe speelplaatsen zijn. Dat betekent toegankelijk voor ieder kind, met of zonder beperking. Verder zal de toegankelijkheid van de stembureaus steeds geactualiseerd moeten worden als het gaat om nieuwe locaties. Daarbij moet de gemeente inventariseren wat de behoefte is en de uitvoering neer te leggen bij de organisatie van de verkiezingen.

2. Publiek toegankelijke toiletten vergroten

Het doel is om het aantal toegankelijke openbare toiletten te vergroten. Dit betekent niet direct een vergroting van het aantal toiletten. Dit kan zowel gaan om het verbeteren van de toegankelijkheid van een openbaar toilet als een toilet dat publiek toegankelijk is gemaakt. Samen met onze maatschappelijke partners en ervaringsdeskundigen moeten we een inventarisatie maken van openbare toiletten bij gemeentelijke gebouwen, sportverenigingen, winkelcentra etc. Vervolgens zal overleg met ondernemers over de beschikbaarheid en toegankelijkheid van openbare toiletten nodig zijn om het geheel te verbeteren. Bij het ontwikkelen van nieuwe centrumplannen wordt dan rekening gehouden met openbare toiletten en andere voorzieningen. Het in kaart brengen van de mogelijke bestaande toiletten en kijken naar de bewegwijzering zal worden aangestuurd vanuit beleid. Het ontwikkelen van de bordjes die verwijzen naar een toilet is een taak van de afdeling ruimtelijke ordening. Regels hieromtrent zullen vorm moeten krijgen in de beleidsregels voor de fysieke leefomgeving.

3. Begaanbaarheid rondom winkelcentra verbeteren

Na inventarisatie samen met de adviesraad voor betere en logische looplijnen nemen we deze in geplande werkzaamheden op. We zullen beginnen bij het centrum, winkelgebieden en toegang van sport, cultuur en welzijnsvoorzieningen. De uitvoering is daarna afhankelijk van bestaande werkzaamheden die opgenomen zijn in de plannen voor groot onderhoud. Taak is om een inventarisatie te maken om dit te koppelen aan deze bestaande onderhoudsactiviteiten. Bij begaanbaarheid kan zo gedacht worden aan het aanpassen van liften, roltrappen, wc's en tast- en looplijnen.

4. Beoordelen voorschriften toegankelijkheid

Uit onze ervaringen blijkt dat de voorschriften voor toegankelijk beleid niet altijd aansluiten op de wensen van gebruikers. De voorschriften die worden gehanteerd bij projecten in de openbare ruimten worden daarom samen met ervaringsdeskundigen beoordeeld. Zo wordt het gebruikersperspectief beter meegenomen in nieuwe projecten, door vroegtijdig bij verandering van de infrastructuur en bouwplannen van gemeentelijke gebouwen ervaringsdeskundigen te betrekken.

5. *Bespreekbaar maken van, en informatie geven over, veiligheid in de wijk*

We maken de benodigde informatie omtrent veiligheid voor de doelgroep inzichtelijk, communiceren dit naar de doelgroep en belangenorganisaties en ontwikkelen een proces over hoe signalen gegeven en verwerkt worden. Inclusie is tevens onderdeel van de integrale visie sociaal domein en de veiligheid in de wijk komt terug in beleidsregels voor de fysieke leefomgeving van de omgevingsvisie.

6. *Woon-zorgbeleid*

Inclusiviteit is ook een onderwerp dat in de samenwerking van de gemeente met woningbouwcorporaties aan de orde komt, bijvoorbeeld als het gaat om aangepaste woningen. Dat kunnen woningen zijn voor ouderen, woningen voor zorgdoelgroepen zoals mensen met een handicap of inwoners die uitstromen uit beschermd wonen en in de wijk worden gehuisvest. De opgave van de gemeente op het gebied van wonen en zorg is geïnventariseerd en de woonzorgvisie is gepland om begin 2024 vast te laten stellen.

5.3 Sociale toegankelijkheid

Dit thema gaat over minder zichtbare problemen rondom inclusie, die vaak verweven zijn met maatschappelijke ongelijkheid. Denk bijvoorbeeld aan een verschil in kansen op passend onderwijs, werk of invulling van de vrije tijd. Elkaar begrijpen (cultuur) is van belang voor sociale toegankelijkheid. Sociale inclusie is iets wat de gemeente niet alleen kan regelen, omdat andere partijen medeverantwoordelijk zijn. De gemeente kan dit onderwerp bij deze partijen agenderen en hen inspireren en enthousiasmeren.

Bij inclusie kijken we naar alle doelgroepen in onze samenleving. We denken bij deze doelgroepen niet alleen aan mensen met een fysieke of verstandelijke beperking, maar ook aan mensen die anderstalig zijn of eenzame ouderen en jongeren. In dit onderwerp verbinden we de inclusie van mensen met een beperking aan inclusie in de breedste zin van het woord.

5.3.1 Wat doen we al?

Positieve gezondheid

Wij hanteren een brede definitie van 'gezondheid' in het sociaal domein door het begrip 'positieve gezondheid' centraal te stellen in ons beleid. We zien gezondheid niet als de af- of aanwezigheid van ziekte, maar stellen het betekenisvol leven van mensen centraal, waarin veerkracht, aanpassingsvermogen en eigen regie belangrijke waarden zijn. Dit draagt bij aan inclusief beleid, omdat we zo beter in staat zijn om samenhang aan te brengen in ons sociaal beleid en Wmo, Participatie en Jeugdwet kunnen verbinden met domeinen als onderwijs, wonen, welzijn en gezondheid.

Arbeidsmarkt

Met de sluitende aanpak voor voortijdige schoolverlaters ondersteunen we zoveel mogelijk jongeren met een startkwalificatie naar de arbeidsmarkt. Er is een samenhangend aanbod gerealiseerd om kwetsbare jongeren via diverse wegen terug naar school of naar een plek op de arbeidsmarkt te begeleiden. Als een startkwalificatie niet haalbaar is, gaan we met de jongeren aan de slag om duurzaam werk of een goede dagbesteding te vinden.

Dagbesteding

Dagbesteding kan worden ingezet als een algemene voorziening vanuit de Wmo. Het gaat dan om voor iedereen toegankelijke, laagdrempelige activiteiten te faciliteren, die worden georganiseerd door de welzijnsinstelling in de gemeente. Dagbesteding kan ook worden ingezet als een maatwerkvoorziening in de vorm van groepsgerichte begeleiding. Er wordt dan doelgericht gewerkt aan het ontwikkelen van het arbeidspotentieel en het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt. Op deze manier kan dagbesteding worden ingezet als opmaat naar activering vanuit de Participatiewet.

Evenementen op gebied van cultuur en sport

We stellen ten aanzien van cultuur, sport en evenementen als doel dat we inclusie bevorderen bij bestaande en toekomstige evenementen. We willen dat organisatoren er bij het organiseren van (culturele)evenementen bewust rekening mee houden dat mensen met een beperking deel kunnen nemen. Bij de aanvraag moeten we informatie aandragen zodat zij weten wat de gemeente van hen verwacht.

We hebben daarnaast als doel om fysieke toegankelijkheid van evenementen structureel in te bedden in het uitvoeringsplan en bij de beoordeling van aanvragen voor vergunningen. Bij het onderwerp sport stellen we ons tot het doel om kinderen en jongeren met en zonder beperking meer samen te laten sporten. Daarvoor willen we bij onze reguliere sportclubs bewustwording creëren door meer aandacht te besteden aan sporten met een beperking. Daarbij moet het maatschappelijk verantwoord verenigen een van de uitgangspunten zijn. Op het gebied van sport is ook MEE actief die inwoners met een beperking helpt bij de keuze voor een sport- of beweegaanbod (Sport MEE).

Laaggeletterdheid

Voor veel inwoners is laaggeletterdheid een belemmering om mee te doen in de samenleving. In september 2021 is de raad door een raadsinformatiebrief² hierover geïnformeerd. Opgenomen hierin zijn de aanpak van laaggeletterdheid en hoe wij duidelijke en gewone taal willen gebruiken. In Albrandswaard zijn meerdere organisaties die zich met dit onderwerp bezighouden actief. De meeste richten zich op migranten, zowel goed opgeleid in het land van herkomst als laaggeletterd. De organisaties zijn o.a. inburgeringsscholen, taalscholen via de aanbesteding van de gemeente rond de WEB-middelen (Wet educatie en beroepsonderwijs), welzijnsorganisatie SWA, Vluchtelingenwerk, Leger des Heils en

---

² Betreft: Raadsinformatiebrief over basisvaardigheden/laaggeletterdheid. Kenmerk: 396652.

Bibliotheek AanZet. Zij worden op verschillende manieren gefinancierd: via de WEB-middelen, via DUO en via reguliere subsidies. Hierbij speelt de coördinator basisvaardigheden een belangrijke rol in de gemeente door verschillende partijen aan elkaar te verbinden. De coördinator heeft tot taak om een groot netwerk op te zetten met partners die zich bezighouden met het thema laaggeletterdheid/basisvaardigheden en te zorgen dat deze partijen verbonden worden aan het Taalpunt zodat de samenwerking vanuit dit centrale punt georganiseerd wordt. Het Taalpunt is toegevoegd aan de uitvoeringagenda van de bibliotheek.

5.3.2. Wat gaan we doen?

Acties sociale toegankelijkheid

1. Activiteit in week van de toegankelijkheid

Jaarlijks organiseert de gemeente een activiteit om bewustwording over inclusie te promoten. Hierbij staat centraal dat inclusie vaak betekent dat je iets simpelweg anders doet omdat je 'rekening houdt met...' en dat dit niet veel moeite hoeft te kosten.

2. Meedoen aan evenementen

Het aanvraagformulier voor een evenementenvergunning wordt zo aangepast dat de organisatie vooraf al dient aan te geven wat zij doen aan de fysieke toegankelijkheid van hun evenement. Aandacht voor inclusiviteit moet op deze manier bij organisaties genormaliseerd worden. We willen de toegankelijkheid van cultuurinstellingen voor mensen met een beperking verbeteren. Voor de participatie van mensen met een beperking is het belangrijk om 'drempelloos' te kunnen genieten van cultuuruitingen. We streven naar verbreding van het aanbod en informatie op de websites van sport- en cultuurinstellingen inzake voorzieningen voor mensen met een beperking en de toegankelijkheid ervan.

3. Sport mogelijkheden

In de uitvoering van het Akkoord van Albrandswaard is aandacht voor het bieden van een toegankelijk sportaanbod. In een netwerk met aanbieders en ondersteuners wordt nadrukkelijk naar samenwerking gezocht, zodat meer mensen met een beperking gebruik kunnen maken van sportfaciliteiten. We gaan in gesprek met verschillende sportaanbieders om te kijken wat er mogelijk is. Ook hebben we contact met (zorg)aanbieders om de vraag op te halen en te kijken wat er nog meer nodig is om de doelgroep te laten bewegen/sporten. Op deze manier zorgt de gemeente vanuit het sportbeleid voor een toegankelijk en betaalbaar aanbod, in samenwerking met meerdere organisaties zoals MEE, (zorg)aanbieders en sportverenigingen. We inventariseren welke sportfaciliteiten in Albrandswaard aanwezig zijn voor mensen met een beperking en zorgen ervoor dat het overzicht van Uniek Sporten actueel blijft.

5.4 Actieprogramma in één oogopslag

Voor het actieprogramma hebben we acties geselecteerd die we aanvullend kunnen doen. We werken bijvoorbeeld al actief aan het verbeteren van de toegankelijkheid van stembureaus, dat is niet opgenomen in het actieprogramma.

Bewustwording en interne en externe communicatie: gemeentelijke organisatie en dienstverlening

1. Borgen van het thema inclusieve samenleving in onze organisatie
2. Borging ervaringsdeskundigheid per thema
3. Informatie op websites toegankelijk aanbieden
4. Expliciete aandacht hoe jeugd bereikt kan worden

Fysieke toegankelijkheid: openbare ruimten, gemeentelijk vastgoed, mobiliteit

1. Aandacht voor fysieke toegankelijkheid
2. Publieke toegankelijke toiletten vergroten
3. Begaanbaarheid van het centrum verbeteren
4. Beoordelen voorschriften toegankelijkheid
5. Bespreekbaar maken van inclusie in de wijk
6. Toegankelijkheid openbaar vervoer verbeteren

Sociale toegankelijkheid: onderwijs, werk en inkomen, meedoen

1. Activiteit in week van de toegankelijkheid
2. Meedoen aan evenementen
3. Sport mogelijkheden